Lietas Nr. C07074813

SPRIEDUMS
Latvijas Republikas vārdā

Aizkrauklē, 2014.gada 13.februārī

Aizkraukles rajona tiesa

tiesnese **J.Bebriša**

ar tiesas sēdes sekretāri **I.Šali**,

piedaloties prasītājai **/pers. A/**

atbildētājam **/pers. B/**

izskatīja atklātā tiesas sēdē Aizkrauklē, Spīdolas ielā 4 civillietu /pers. A/ pieteikumu maza apmēra prasībā pret /pers. B/ par uzturlīdzekļu piedziņu.

Aprakstošā daļa

2013.gada 11.decembrī /pers. A/ iesniegusi Aizkraukles rajona tiesā pieteikumu maza apmēra prasībā pret /pers. B/ par uzturlīdzekļu piedziņu 2009.gada 11.maijā dzimušā dēla /pers. C/ un 2010.gada 16.novembrī dzimušā dēla /pers. D/ uzturam.

Ar 2014.gada 9.janvāra lēmumu, pēc atbildētāja lūguma, tiesa nolēma lietu skatīt prasības tiesvedības kārtībā, tiesas sēdē.

Prasītāja maza apmēra prasības pieteikumā norāda, ka atbildētājs labprātīgi nepiedalās ar saviem līdzekļiem bērnu uzturēšanā, lai gan viņam ir labāks materiālais stāvoklis, viņš dzīvo viens. Prasītājas vienīgie ienākumi ir valsts pabalsts katram bērnam Ls 8 mēnesī un darba alga Ls 80 mēnesī, jo strādā nepilnu darba laiku. Viņai nepieder nekādi nekustamie īpašumi. Nav arī kustamo īpašumu, no kuriem varētu gūt ienākumus bērnu uzturēšanai. Viņu vajadzības objektīvi ir lielākas nekā to spēj segt prasītā uzturlīdzekļu summa, prasītajai vienai jāsedz visi tam nepieciešamie izdevumi, tajā skaitā izdevumi par dzīvokli, kurā viņa ar bērniem dzīvo. Bērni bieži slimo, viņiem abiem ir konstatēta bronhiālā astma. Kuras profilaksei nepieciešams regulāri iegādāties medikamentus. Atbildētājs par bērniem nerūpējas, prasītāja realizē ikdienas aizgādību un bērni atrodas viņas aprūpē no 2011.gada 13.decembra. Prasītāja lūdz piedzīt no atbildētāja uzturlīdzekļus bērnu uzturam Ls 75 apmērā katram bērnam, bet ne mazāk kā Ministru kabineta noteiktajā minimālajā uzturlīdzekļu apmērā. Lūdz uzturlīdzekļus piedzīt no prasības iesniegšanas dienas tiesā līdz bērnu pilngadībai, izdot izpildu rakstu nekavējoties.

Prasība pamatota uz Civillikuma 177., 179.pantiem, Civilprocesa likuma 105.panta

Rakstveida paskaidrojumos atbildētājs /pers. B/ norādījis, ka prasību atzīst daļēji un piekrīt dēlu uzturam maksāt ik mēnesi uzturlīdzekļus EUR 80 apmērā saskaņā ar Ministru kabinetā noteikto uzturlīdzekļu minimālo apmēru, jo viņa darba alga ir minimālajā apmērā EUR 320. Lūdzis lietu izskatīt tiesas sēdē(lietas lapa 35-36).

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 250.^{26} pantu tiesa uzskata par nepieciešamu lietu iztiesāt tiesas sēdē prasības tiesvedības kārtībā.

Prasītāja /pers. A/ tiesas sēdē prasību uzturēja un lūdza piedzīt no atbildētāja divu bērnu uzturam uzturlīdzekļus katram EUR 100 apmērā. Paskaidroja, ka ar atbildētāju pilnībā pārtraukusi kopdzīvi 2013.gada novembrī. Atbildētājs 2013.gada decembrī iedevis bērnu uzturam Ls 50, 2014.gada janvārī iedevis 80 EUR. Vēlas uzturlīdzekļus piedzīt no prasības iesniegšanas dienas tiesā līdz bērnu pilngadībai. Abiem bērniem ir bronhiālā astma, tādēļ nepieciešama ārstēšanās un zāļu lietošana. Daļu ārstēšanās izdevumus sedz valsts. Ir iegādājusies elektrisko inhalācijas aparātu par 53 euro. Bērni iet bērnu dārzā, samaksa atkarīga no apmeklējuma dienām, viena diena izmaksā 1,40 euro. Bez tam jāmaksā par papildus pulciņiem 2 euro par vienu reizi, nedēļā ir trīs nodarbības. Kad bērni slimo vai viņa apmeklē vakarskolu, bērnus pieskata aukle, kurai maksā 50 euro mēnesī. Pati mācās vakarskolā, mācības notiek katru vakaru no pirmdienas līdz ceturtdienai. Strādā SIA /Nosaukums A/ piektdienās un saņem tikai 70 euro mēnesī. Bērnu pabalsts ir 8 lati par katru bernu, tagad ap 20 euro. Ja naudas nepietiek, palīdz viņas vecāki. Māte par dzīvokļa īri naudu neprasa, maksā par ūdeni 7 euro, par elektrību 30 euro, par internetu un televīziju 25 euro, malku gādā vecāki. Par bērniem atbildētājs interesējās, kad bija ar dēlu slimnīcā janvārī, taču bieži uz zvaniem neatbild, pats nevēlas nākt pie dēliem. Savā dzīvoklī viņa /pers. B/ neļauj nākt, bet viņš ar bērniem var tikties pie aukles, kas ir viņa māsa. Mazākai uzturlīdzekļu summai nevar piekrist, jo pašai nav citu ienākumu, bet atbildētājs saņem arī komandējumu naudas aploksnē, ko tiesai nesaka. Lūdz piedziņu veikt nekavējoties.

Atbildētājs /pers. B/ prasību atzina daļēji un paskaidroja, ka nevar vairāk kā 80 euro mēnesī katram bērnam maksāt, jo viņa darba alga SIA /Nosaukums B/ ir tikai Ls 250 jeb 346 euro. Tā nav taisnība, ka viņš saņem komandējuma naudu aploksnē. Tagad bieži nav darba, ved granulas no Jaunjelgavas uz Rīgu. Citu ienākumu nav, dzīvo pie mātes pensionāres. Pieder automašīna, taču tā ir sasista

un atrodas remontā. Kredītu 2013.gadā bankā ņēma ģimenes vajadzībām, vēl nav samaksāti Ls 350. Dzīvojot kopā ar ģimenei, mēnesī devis Ls 150.

Motīvu daļa

Tiesa, noklausījusies pušu paskaidrojumus tiesas sēdē, novērtējusi lietā esošos rakstveida pierādījumus, atzīst, ka prasība ir pamatota un apmierināma pilnīgi tādā apmērā, kā to uzturēja tiesas sēdē prasītāja.

Civillikuma 179.pants paredz vecāku pienākumu samērā ar viņu mantas stāvokli uzturēt bērnus.

No dzimšanas apliecībām, kas pievienotas lietas materiāliem redzams, ka 2009.gada 11.maijā dzimušā /pers. C/ un 2010.gada 16.novembrī dzimušā /pers. D/ vecāki ir /pers. B/ un /pers. A/ (lietas lapa 17-21).

Bērni dzīvo kopā ar māti /pers. A/, ko apliecina Neretas novada pašvaldības 03.12.2013.izziņa Nr.1-12/844(lietas lapa 22). Apmeklē /iestāde/ /Nosaukums C/, ko apliecina iestādes 11.12.2013. izziņas Nr. 22 un 23. Maksa par bērna ēdināšanas izdevumiem noteikta Ls 1,25 dienā. Lietā pievienoti kases ieņeēmuma orderi par 2013.gada novembra mēnesi. Bērna intelektuālo, fizisko spēju attīstībai nepieciešamie izdevumi sastāda Ls 70(lietas lapa 27-28, 8.-9.).

Prasītājas ienākumi pašreiz ir ģimenes valsts pabalsts par diviem bērniem Ls 16 mēnesī, ko apliecina VSAA Jēkabpils reģionālās nodaļas 05.12.2013. izziņa nr. 13/2664064 (lietas lapa 12), SIA /Nosaukums A/ 06.12.2013. izziņa nr. 13/12-1 apliecina, ka prasītājas darba alga ir Ls vidēji 89 Ls mēnesī (lietas lapa 11). Prasītāja mācās /iestāde/ 12 .klasē, ko apliecina vidusskolas 12.12.2013.izziņa nr. 1-20/115/b(lietas lapa 26).

Neretas novada pašvaldības sociālais dienests 09.12.2013. izdevis izziņu nr. 656, kas apliecina, ka /pers. A/ ģimenei no 2013.gada 1.decembra līdz 2014.gada 28.februārim piešķirts trūcīgas ģimenes statuss(lietas lapa 13).

Bērniem /pers. C/ un /pers. D/ ir veselības problēmas, ko apliecina ģimenes ārstes /pers. A/ 04.12.2013. izdotie izraksti no pacientu ambulatorās medicīniskās kartes. Nozīmēti medikamenti, kas katram bērnam ik mēnesi izmaksā Ls 10(lietas lapā 29. pievienotas kvītis par medikamentu iegādi). Bez tam vienu reizi gadā nepieciešamas masāžas, baseins, ārstnieciskā vingrošana, fizioterapijas, sanatorija(lietas lapa 14.-15).

Prasītāja par mājokli vidēji mēnesī maksā apmēram 62 euro, kas izriet no viņas paskaidrojumiem tiesas sēdē un konta izdrukas par samaksas veikšanu par iztērēto elektroenerģiju(lietas lapa 10).

Ieskatoties Valsts vienotā datorizētā zemesgrāmatā un CSDD reģistrā, redzams, ka uz /pers. A/ vārda nav reģistrēti nekustami īpašumi un transportlīdzekļi.

Atbildētāja ienākumus sastāda 250 Ls darba alga SIA /Nosaukums B/, ko apliecina 09.09.2013. izsniegtā darba vietas izziņa(lietas lapa 31.-32., 37.). No atbildētāja paskaidrojumiem tiesas sēdē izriet, ka viņš maksā ģimenes vajadzībām paņemto kredītu bankā, parāds sastāda apmēram Ls 350. Par dzīvokļa īri un komunālajiem pakalpojumiem maksā viņa māte, kura ir pensionāre.

Ieskatoties Valsts vienotā datorizētā zemesgrāmatā un CSDD reģistrā, redzams, ka uz /pers. B/ vārda nav reģistrēti nekustami īpašumi, bet reģistrēts transportlīdzeklis /TL marka/ variant reģ.nr. /TL numurs/, 1998.izlaiduma gads.

Ja vecāki dzīvo šķirti, tad saskaņā ar Civillikuma 178.pantu, vecāku kopīga aizgādība turpinās. Ikdienas aizgādību īsteno tas no vecākiem, pie kura bērni dzīvo. Konkrētajā gadījumā bērni dzīvo pie prasītājas.

Saskaņā ar Civillikuma 179.p. vecāku pienākums ir rūpēties samērā ar viņu mantas stāvokli uzturēt bērnu. Šis pienākums gulstas uz tēvu un māti līdz laikam, kad bērns pats sevi var apgādāt. Minētā panta otrā daļa nosaka, ka pienākums gādāt par bērna uzturēšanu nebeidzas, ja bērns nedzīvo kopā ar vienu no vecākiem vai abiem vecākiem. Arī 1998.gada 8.jūlija LR likuma "Bērnu tiesību aizsardzības likums" 2.panta pirmā daļa nosaka, ka bērnam kā fiziski un intelektuāli nenobriedušai personai vajadzīga īpaša aizsardzība un gādība, bet 24.panta pirmā daļa nosaka, ka vecāku pienākums atbilstoši Civillikuma noteikumiem ir samērā ar mantas un sabiedrisko stāvokli rūpēties par sava bērna dzīvību un labklājību, sagādāt viņa uzturu, tas ir, dot ēdienu, pajumti, apģērbu, kopt, audzināt un skolot viņu. Savukārt šī panta otrā daļa nosaka, ka vecāku pienākums ir sagatavot bērnu pastāvīgai dzīvei sabiedrībā, pēc iespējas respektējot viņa individualitāti, ievērojot spējas un tieksmes. Tāpat arī Konvencijas par bērna tiesībām 27.panta pirmā daļa nosaka, ka ikvienam bērnam ir tiesības uz viņa fiziskajai, psihiskajai, garīgajai, tikumiskajai un speciālajai attīstībai

Vecāku pienākums apgādāt nepilngadīgus bērnus ir absolūts, un bērniem ir jānodrošina iespēja saņemt pienācīgu uzturu, medicīnisko aprūpi, mājokli, attīstīt savas fiziskās un intelektuālās spējas atbilstoši vecumam un interesēm. Prasītāja savu iespēju robežās savu vecāka pienākumu izpilda, viņa gan mācās, gan strādā, aprūpē un audzina bērnus, skolo viņus pirmsskolas izglītības iestādē, apmaksā mājokļa izdevumus, ģimenei piešķirts trūcīgas ģimenes statuss, kas dod iespēju saņemt pabalstus no pašvaldības.

Civillikuma 179.panta piektā daļa paredz, ka minimālo uzturlīdzekļu apmēru, kuru bērnam nodrošināt ir pienākums katram no vecākiem neatkarīgi no viņa mantas stāvokļa, nosaka Ministru kabinets, ņemot vērā valstī noteikto iztikas minimumu un bērna vecumu. Uzturlīdzekļus sastāda izdevumi, lai nodrošinātu bērna aprūpi, ēdienu, apģērbu, mājokli, veselības aprūpi, izglītību, piedalīšanos interešu pulciņos, izklaides.

Ar Ministru kabineta 2013.gada 15.janvāra noteikumiem Nr.37 „Noteikumi par minimālo uzturlīdzekļu apmēru bērnam" noteikts minimālo uzturlīdzekļu apmērs, kuru katram vecākam neatkarīgi no viņa spējām uzturēt bērnu un mantas stāvokļa ir pienākums nodrošināt katram savam bērnam no viņa piedzimšanas līdz 7 gadu vecumam 25% no Ministru kabineta noteiktās minimālās mēneša darba algas(Ministru kabineta 2013.gada 27.augusta noteikumi Nr. 665 „Noteikumi par minimālo mēneša darba algu un minimālo stundas tarifa likmi" nosaka, ka minimālā mēneša darba alga normālā darba laika ietvaros ir 320 *euro*), t.i., pašreiz – 80 *euro* mēnesī, un no 7 gadu vecuma līdz 18 gadu vecuma sasniegšanai - 30% no Ministru kabineta noteiktās minimālās mēneša darba algas, t.i. pašreiz 96 *euro*.

Minētie Ministru kabineta noteikumi paredz minimālo uzturlīdzekļu apmēru, neatkarīgi no vecāku spējām un mantiskā stāvokļa.

Prasītāja lūgusi piedzīt no atbildētāja bērnu uzturam uzturlīdzekļus 100 *euro* ik mēnesi, norādot un pamatojot šo vajadzību ar to, ka abi bērni bieži slimo, viņiem ir bronhiāla astma. Ārstēšanai nepieciešami papildus izdevumi. Šādus papildus izdevumus valsts nav paredzējusi, nosakot minimālo uzturlīdzekļu apmēru bērnam, tādēļ tiesai, nosakot uzturlīdzekļu apmēru, jāvērtē katrs individuāls gadījums. Tiesa atzīst, ka ar iesniegtajiem ģimenes ārsta izsniegtajiem izrakstiem no bērnu ambulatorām pacienta medicīniskām kartēm un pievienotajiem maksājumiem zāļu iegādei, ir pierādīts fakts, ka bērniem /pers. D/ un /pers. C/ ir nepieciešama pastāvīga ārstēšanās, tādejādi nepieciešami papildus izdevumi, kuru segšanas pienākums gulstas uz tēvu un māti. Atbildētājs nenoliedza, ka viņam ir zināms bērnu veselības stāvoklis. Paskaidroja, ka dzīvojot kopā ar ģimeni, devis naudu mēnesī Ls 150, kas šobrīd ir 230 *euro*.

Tiesa ņēma vērā Centrālās statistikas pārvaldes datus par iztikas minimuma patēriņa grozu vienam iedzīvotājam 2013.gada decembrī-252,19 *euro (*http://www.csb.gov.lv/statistikas-temas/iedzivotaju-ienemumi-galvenie-raditaji-30268.html)

Atbildētājs ir darbaspējīga persona, viņam ir pienākums maksāt uzturlīdzekļus savu bērnu uzturam pieprasītajā apmērā, jo tie ir vitāli nepieciešami bērnu uzturam. Šāds uzturlīdzekļu apmērs būtu samērojams ar atbildētāja faktiskajām iespējām un mantisko stāvokli. Šādu naudas summu bērnu uzturēšanai atbildētājs ir devis arī laikā, kad dzīvojis kopā ar ģimeni un nekādus pierādījumus atbildētājs tiesā nav iesniedzis, kas apliecinātu, ka viņa mantiskais stāvoklis uz tiesas dienu ir būtiski mainījies. Citu apgādājamu personu /pers. B/ nav. Minētais atbilst arī Satversmes tiesas 2005.gada 22.decembra spriedumā lietā Nr.2005-19-01 atzītajam par to, ka jebkurš lēmums, kas attiecas uz bērnu, jāpieņem tādā veidā, lai, cik vien iespējams, tiktu ievērotas bērna intereses un viņa tiesības.

Prasības pieteikumā lūgts piedzīt uzturlīdzekļus latos. Ņemot vērā Euro ieviešanas kārtības likumu, ar 2014.gada 1.janvāri visi maksājumi pārvēršami *euro*.

Prasības pieteikums maza apmēra prasībā par uzturlīdzekļu piedziņu iesniegta tiesā 2013.gada 11.decembrī. Ņemot vērā to, ka atbildētājs 2013.gada decembrī sniedzis uzturlīdzekļus Ls 50 apmērā, 2014.gada janvārī 80 *euro* apmērā, par ko pušu starpā strīds nepastāv, tad par šiem diviem mēnešiem proporcionāli uzturlīdzekļi samazināmi un piedzenami to nesamaksātajā apmērā.

Uzturlīdzekļi 100 *euro* apmērā katram bērnam piedzenami no 2014.gada 1.februāra. Pēc prasītājas lūguma, saskaņā ar Civilprocesa likuma 205.panta pirmās daļas 1.punktu spriedumā nosakāms, ka sprieduma izpilde daļā par uzturlīdzekļu piedziņu izpildāma nekavējoties.

/pers. A/, iesniedzot prasības pieteikumu tiesā, bija atbrīvota no valsts nodevas samaksas, pamatojoties uz Civilprocesa likuma 43.panta pirmās daļas 3.punktu, kas nosaka, ka no tiesas izdevumu samaksas valsts ienākumos atbrīvoti prasītāji par uzturlīdzekļu piedziņu. Atbilstoši Civilprocesa likuma 42.panta pirmās daļas noteikumiem, ņemot vērā, ka prasītāja no tiesas izdevumu samaksas bija atbrīvota, no atbildētāja valsts ienākumos piedzenama valsts nodeva par uzturlīdzekļu piedziņu, kas nosakāma saskaņā ar Civilprocesa likuma 34.panta pirmās daļas 1.punkta „b" apakšpunktu, 35.panta pirmās daļas 3.punktu. Tā kā uzturlīdzekļu gada maksājumu summa ir EUR 2248,86, piedzenamās valsts nodevas apmērs par uzturlīdzekļu piedziņu ir EUR 324,69 (EUR 320,10 + 4% no summas, kas pārsniedz EUR 2134 = EUR 320,10 + 4% no EUR 114,86 = EUR 320,10 + EUR 4,59 = EUR 324,69). Turklāt atbilstoši Civilprocesa likuma 39.panta pirmās daļas 5.punktu, 42.pantuno atbildētāja piedzenami ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi – izdevumi, kas saistīti ar tiesas pavēstu un citu tiesas dokumentu piegādāšanu un izsniegšanu to faktiskajā apmērā - EUR 6,63(lietas lapa 2).

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 204^{1}.pantu atbildētājam nosakāms sprieduma labprātīgas izpildes termiņš daļā par tiesas izdevumu piedziņu – desmit dienas no sprieduma spēkā stāšanās dienas.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Civilprocesa likuma 34.panta pirmās daļas 1.punkta „b" apakšpunktu, 35.panta pirmās daļas 3.punktu, 42.panta pirmo daļu, 189.,190.,193.,194., 204^{1}., 250^{26}.pantu, tiesa

nosprieda:

prasību apmierināt pilnīgi.

Piedzīt no **/pers. B/, personas kods /personas kods/**, par labu **/pers. A/, personas kods /personas kods/**, 2009.gada 11.maijā dzimušā dēla /pers. C/ un 2010.gada 16.novembrī dzimušā dēla /pers. D/ uzturam nesamaksāto uzturlīdzekļu starpību par *2013.gada decembra mēnesi* EUR 64,43 (sešdesmit četrus *euro* 43 centus) jeb Ls 45,28 (četrdesmit piecus latus 28 santīmus) katram bērnam, par *2014.gada janvāra mēnesi* EUR 60(sešdesmit *euro)* katram bērnam.

Piedzīt no **/pers. B/, personas kods /personas kods/**, par labu **/pers. A/, personas kods /personas kods/**, uzturlīdzekļus 2009.gada 11.maijā dzimušā dēla /pers. C/ un 2010.gada 16.novembrī dzimušā dēla /pers. D/ uzturam uzturlīdzekļus EUR 100 (viens simts *euro*) katram bērnam ik mēnesi, bet ne mazāk kā 25% apmērā no Ministru kabineta noteiktās minimālās mēneša darba algas katram bērnam no dzimšanas līdz 7 gadu vecuma sasniegšanai un ne mazāk kā 30% apmērā no Ministru kabineta noteiktās minimālās mēneša darba algas katram bērnam no 7 gadu vecuma līdz 18 gadu vecuma sasniegšanai, piedziņu sākot no 2014.gada 1.februāra.

Spriedums daļā par uzturlīdzekļu piedziņu izpildāms nekavējoties.

Piedzīt no **/pers. B/, personas kods /personas kods/**, valsts ienākumos valsts nodevu EUR 324,69 (trīs simti divdesmit četrus *euro* 69 centus).

Piedzīt no **/pers. B/, personas kods /personas kods/** , valsts ienākumos ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus EUR 6.63 (sešus *euro* 63 centus).

Noteikt **/pers. B/** sprieduma labprātīgas izpildes termiņu daļā par tiesāšanās izdevumu piedziņu – 10 (desmit) dienas no sprieduma spēkā stāšanās dienas.

Spriedumu var pārsūdzēt kasācijas kārtībā Latvijas Republikas Augstākās tiesas Civillietu departamentā 30 (trīsdesmit) dienu laikā no pilna sprieduma pieejamības 2014.gada 24.februāra, kasācijas sūdzību iesniedzot Aizkraukles rajona tiesā.

Pilns spriedums sagatavots 2014.gada 24.februārī.

Tiesnese J.Bebriša